

Tárgytematika / Course Description

Önkéntes segítő gyakorlat

AKNB_SSTM186

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Nárai Márta

Félév / Semester: 2022/23/2

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/1/2

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A hallgatók a gyakorlatban találkoznak valamely ok miatt támogatásra szoruló társadalmi csoportokkal, személyekkel, és személyes segítségükkel járuljanak hozzá a csoporthoz tartozó személy(ek) jóllétének javításához. Szerezzenek tapasztalatokat a társadalmi problémákról és azok kezelési lehetőségeiről, és tudatosítsák e tapasztalatokat.

A tárgy célja a szemléletformálás is, a hallgatók fiatal értelmiségiként énképükbe építsék be a társadalmi szerepvállalás, felelősségvállalás fontosságát, a társadalmi problémák kezelésében való aktív részvétel igényét.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A hallgatók 14 héten át terepintézményekben tereptanárral közösen meghatározott olyan személyes segítő tevékenységet végeznek, mely nem igényel szakmai ismereteket.

Összesen 28 terepgyakorlati órát kell teljesíteni (a terepgyakorlati órák egyenként 60 percesek).

Gyakorlati helyszínt a felkínált fogadószervezetek közül – azok fogadóképessége határain belül – választhat a hallgató.

Amennyiben a hallgató számára nehézséget jelent, hogy gyakorlati feladata azonos vagy hasonló valamely magánéleti problémájával, a gyakornok kérheti másik gyakorlati feladatot, különös indokok fennállása esetén másik gyakorlati hely kijelölését.

A hallgató feladatát köteles a tereptanár által meghatározott idő- és kompetenciakeretben ellátni, a tereptanár és a terephelyen dolgozó szakmai személyzet utasításait, az adott szakma vele megismertetett szakmai és etikai szabályait betartani.

A hallgató feladata ellátására alkalmas állapotban köteles megjelenni. Tudatmódosító szerek (ideértve az ilyen mellékhatással járó gyógyszereket is) hatása alatt foglalkozáson részt venni nem lehet. Kérjük a dohányzás mellőzését is. A segített személy környezetéhez igazodó öltözékben és magatartással végezze feladatát.

A hallgató az általa segített személy(ek)től nem kérhet, és nem fogadhat el semmilyen tárgyi ellenszolgáltatást. A kapcsolatba illeszkedő kínálást a gyakornok elfogadhatja, de nem kérheti (pl. az idős ember látogatását vállaló hallgató együtt teázhat az idős emberrel). A gyakorlat végén jelképes (anyagi értéket nem képviselő) búcsúajándékot elfogadhat a hallgató, különösen, ha az ajándékozás kölcsönös (pl. a korrepetált gyerektől egy rajzot kap ajándékba a gyakornok, aki egy apró játékfigurával kedveskedik).

A hallgató a gyakorlat során tudomására jutott minden információt köteles titokként kezelni. Az általa megismert személyekről senkinek nem adhat olyan információt, ami alapján az adott személyek beazonosíthatóak lennének, ez egyaránt vonatkozik személyek egészségügyi, mentális állapotára, élettörténetére, anyagi helyzetére, szokásaira, kapcsolataira stb. vonatkozó adatokra. A titoktartási kötelezettség megsértésének következményei a hallgatót terhelik.

A hallgató a gyakorlata során tudomására jutott ismeretek alapján nem kezdeményezhet önállóan az általa segített személlyel kapcsolatban semmilyen intézkedést, eljárást. Amennyiben ilyet szükségesnek lát, tereptanáránál, illetve szemináriumvezetőjénél kell ezt kezdeményeznie. Természetesen közvetlen élet-, baleseti vagy anyagi kár bekövetkezésével fenyegető veszélyhelyzetben minden tőle elvárható intézkedést meg kell tennie – pl. adott esetben mentőt, tűzoltót hívni, rendőri intézkedést kezdeményezni. Általános alapelv: a hallgatónak azt kell elősegítenie, hogy az általa segített személy maga tudja szükségleteit kielégíteni, s csak az elkerülhetetlen, legkisebb mértékben szabad a segített személy(ek) helyett cselekednie.

A hallgató gyakorlata során az egyetemet képviseli, magatartása és tevékenysége legyen olyan, amelyet adott esetben saját maga vagy hozzátartozója számára méltányosként fogadna el.

A hallgató a számára ismeretlen helyzetek, problémák kezeléséhez kérje tereptanára és/vagy szemináriumvezetője segítségét.

Foglalkozásokon való részvétel, pótlás a foglalkozásokról való távolmaradás esetén:

A gyakorlatokon kötelező a megjelenés. Amennyiben a hallgató az egyeztetett/megbeszélrt időpontban mégsem tud megjelenni a gyakorlaton, köteles haladéktalanul/előzetesen értesíteni tereptanárát és az általa segített személyt. Az akadályoztatásról a hallgató a lehető legkorábban adjon tájékoztatást, és egyúttal beszéljen meg pótló időpontot.

A gyakorlati munkát szeminárium kíséri, amin kötelező a részvétel. A szemináriumok csoportbontásban kerülnek megtartásra, három heti gyakorisággal. A csoportok beosztása névsor alapján történik.

Szemináriumi hiányzás pótlására előzetes egyeztetés alapján a másik csoportok időpontjában van lehetőség.

A szemináriumok egyrészt a hallgatók tapasztalatainak tudatosítását és általánosítását szolgálják, másrészt szociál- és társadalompolitikai kontextusba helyezését. E célok megvalósítása érdekében a szemináriumok során aktuális szociológiai, szociál- és társadalompolitikai kérdések feldolgozására is sor kerül cikkek, tanulmányok, filmek stb. megismerésével, feldolgozásával.

A félév első hetében megtörténik a kurzus elindítása, a gyakorlati hely kiválasztása, a részvétel mindenki számára kötelező. A félév lezárása szintén a teljes csoport részvételével közös alkalmon valósul meg.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A gyakorlatot követő szeminárium lezárásaként „Segítő kapcsolat” részese voltam címen házi dolgozatot kell elkészíteni, amit a Moodle rendszerbe kell feltölteni legkésőbb a szorgalmi időszak 14. hetének szemináriumi időpontjáig. A dolgozat feltöltése a hallgató neve és az intézmény megjelölésével word formátumban történjen (Pl.: xy_lurko.doc), Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5-ös sortávolsággal.

A dolgozat minimális terjedelme 3 szövegoldal. A dolgozat foglalja össze a gyakorlat során szerzett tapasztalatokat; a hallgató miként látta saját magát a segítői helyzetben, milyen új ismereteket szerzett, s azok hogyan illeszkednek a korábbi tudásaihoz? Milyen tanulási szükségleteket és lehetőséget ismert fel önmaga számára? Hogyan látja, milyen mértékben, mivel tudott hozzájárulni a segített személy jólétéhez? Milyennek látta az adott gyakorlati helyet, az ott dolgozókat, az ő egymás közötti és a hallgatóval folytatott kommunikációjukat? Mit javasol a későbbi önkénteseknek az adott hellyel kapcsolatban?

Félév végi értékelés formája:

Az érdemjegy 5 fokozatú osztályzat (elégtelen, elégséges, közepes, jó, jeles), az értékelés két részből áll: a gyakorlati helyen kapott értékelés (érdemjegy) és a szemináriumokon való részvétel, aktivitás, illetve a dolgozat minősége alapján kapott értékelés (érdemjegy) átlaga

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Ajánlott irodalom:

Berszán Lídia (2008): *Fogyatékoság és családvilágok*. Marosvásárhely: Mentor Kiadó.

Camelot Egyesület, szerk.: Vid Gábor (2017.): *Ne parázz! Információk az egyenlő esélyű hozzáférésről*.
<http://akadalymentesmagyarorszag.hu/node/3>

Ferge Zsuzsa (2012): *Vágányok és vakvágányok a társadalompolitikában*. Budapest: L'Harmattan Kiadó.

Fogyatékosokkal élők jogairól szóló ENSZ-egyezmény [2006]

L. Ritók Nóra (2017): *Láthatatlan Magyarország*. Budapest: Tea Kiadó.

Messing Vera – Molnár Emília (2008): "több odafigyelés kellett volna" roma gyerekek iskolai sikerességének korlátairól. *Esély*, 2008/4. 72-93.

Nárai Márta–Reisinger Adrienn (2016): Társadalmi felelősségvállalás és részvétel. Budapest–Pécs: Dialóg Campus.

Nárai Márta – Reisinger Adrienn (2017): *A civil/nonprofit szervezetek működési keretei*. Egyetemi jegyzet. Második, átdolgozott kiadás. Győr: Széchenyi István Egyetem – UNIVERSITAS-Győr Nonprofit Kft.

Nárai Márta–Pécsi Gertrúd–Tóbiás László (2019): Önkéntes segítő gyakorlat egyetemisták társadalmi érzékenyítésére. *Szociálpedagógia*, 13. kötet. (Szerk.: Bodó Márton) 139–159. o.

Nárai Márta – Tóbiás László (szerk.) (2022): *Az önkéntesség színei*. Budapest: Gyerekparadicsom Alapítvány – Széchenyi István Egyetem Apáczai Csere János Pedagógiai, Humán- és Társadalomtudományi Kar.

Hablicsek László – Pákozdi Ildikó (2004) Az elöregedő társadalom szociális kihívásai. *Esély*, 2004/3. 87–119. o.

Széman Zsuzsa (2008) Ki az idős? Az öregedés különböző szempontjai. *Esély*, 2008/3. 3-15. o.

Takács Géza (2009): *Kiútkeresők. Cigányok iskolai reményei*. Budapest: Osiris,

Valuch Tibor (2015): *A jelenkori magyar társadalom*. Budapest: Osiris.

valamint a gyakorlati hely célcsoportjával kapcsolatos további szakirodalmak